

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 03 Haziran 2014
Sayı: 1425

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

“22/05/2003 Tarihli ve 4857 Sayılı İş Kanunu ve 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi” gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Haydar AKAR
Kocaeli Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji			
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler			
Tarih:	03 Haziran 2014		E No: 2/2782	
Ysn.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
TBMM BAŞKANI				

TEMM KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
03 Haziran 2014
Numara:

TEMM KOTERHANE VE KOTERHANE BAŞKANLIĞI
03 Haziran 2014
No : 34840

GEREKÇE

Madencilik, doğası gereği içerdiği riskler nedeniyle dünyanın en ağır işkollarından olup bilgi, deneyim, uzmanlık ve sürekli denetimi gerektirmektedir. Son otuz (30) yıldır devletin küçültülmesi, kamunun faaliyet alanının daraltılması ve iktisadi etkinlik ve verimliliğin sağlayacağı savı ile uygulanmaya çalışılan girişimler sonucu, ülkemizde madencilik sektörü yarı yarıya küçültüldüğü gibi, nesillerin bilgi birikimi de darmadağın edilmiştir.

Ülkemizde madencilik kuruluşlarındaki mevcut birikimin reddedilerek, madencilik üretimlerinin yetersiz, donanımsız ve deneyimsiz kişi ve kuruluşlara bırakılması kazaların da artmasına neden olmaktadır. Yoğun birikim ve deneyime sahip kurum ve kuruluşlar yerine, üretimin teknik ve alt yapı olarak yetersiz, deneyim ve uzmanlaşmanın olmadığı kişi ve şirketlere bırakılması iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin hızla terk edilmesine neden olmuştur. Buna bir de kamusal denetimin ve yaptırımın yetersizliği de eklenince facialar birbiri ardına gelmeye başlamıştır. Bugün dünyada madencilik sektöründe meydana gelen en çok ölümlü kaza Türkiye'de olmaktadır.

Türkiye'de maden kazalarında ölen işçi sayısının her geçen yıl arttığı görülmektedir. 2008 yılında 48 maden çalışanı iş kazası sonucu yaşamını yitirirken, bu sayı 2009 yılında 92'ye, 2010 yılında 105'e çıkmış ve 2011 yılında 93 iken 2012 yılında 81, 2013 yılında 95 işçimiz hayatını kaybetmiştir. Bazı işçilerimizin ise hala toprak altında olduğu gerçeği de ortadadır. Oysa bilimsel veriler iş kazalarının %98'inin önlenabilir olduğunu göstermektedir.

17 Mayıs 2010'da Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) Karadon Müessese Müdürlüğü maden ocağında taşeron firma tarafından sürdürülen galeri açma çalışmaları sırasında meydana gelen grizu patlamasında 30, 7 Ocak'ta TTK Kozlu Müessese Müdürlüğü maden ocağında meydana gelen metan gazı püskürmesi ve sonrasındaki göçükte de 8 madencinin yaşamını yitirmesi taşeronlaşma ve sosyal devletin ortadan kaldırılarak çalışanların güvencesizlik içine itilmesinin sonuçlarının göstergesidir.

2011 yılı Sayıştay Raporu'nda, Kozlu'da yapılan incelemelerde iş güvenliği önlemlerinin ve çalışma koşullarının yeterli olmadığı, kaza olmamasının büyük bir tesadüf olduğu uyarısına yer verilmesine rağmen gerekli tedbirler alınmamış ve yine aynı taşeron firmanın aynı koşullarda işe devam etmesiyle bu kaza meydana gelmiştir. Son yıllardaki toplu iş cinayetlerinin meydana geldiği maden işyerlerine baktığımızda kazaların meydana gelmesinde dikkat çeken şeylerin başında kazaların taşeronların işlettiği veya iş yaptığı ocaklarda olmasıdır. Maden ocaklarında taşeron demek insan hayatı üzerinden tasarruf demektir. Toplu iş cinayetlerine yol açmak demektir. Maden ocakları sürekli ve yerinde denetim isteyen işyerleridir.

Madenler tabii servet kaynakları olarak yer almakta ve Anayasamızın 168. maddesine göre de Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunmaktadır. Yani kamu mallarıdır. Dolayısı ile madenlerin aranması ve işletilmesi hakkı devlete aittir. Ancak; taşeronlaşma gibi yanlış uygulamalar, kamu kurum ve kuruluşlarında uzun yıllar sonucu elde edilmiş bilgi ve deneyim birikimini yok etmiştir.

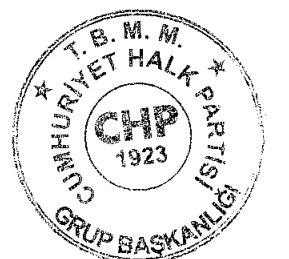
6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun düzenlemesi ile birlikte, işletmelerin uzmanlar tarafından verilecek eğitimlerle bilgilendirilmesi amaçlanmış, yasa ve mevzuat hakkında hem işyeri, hem de işçiler ile ilgili alınacak tedbir ve davranışlar, iş güvenliği uzmanları tarafından denetlenmeye başlanmıştır.

Ancak bazı hususların yasa da eksik ve açık kalmasından dolayı hala bu konuda gerekli adımlar atılamamış ihmal ve tedbirsizliklerden kaynaklı birçok kaza meydana gelmiş, bu kazalarda ciddi ölüm ve yaralanmalara sebep olunmuştur.

6331 sayılı Kanunun 8. Maddesinde belirtilen 'işyeri hekimleri ve iş güvenliği uzmanları' kamu adına çalışıp, işyerinde hayati tehlike arz eden durumun düzeltilmesi için önce işvereni uyarmakta daha sonra bu sorunların düzeltilmediği takdirde Bakanlığın ilgili birimlerine bildirir denmektedir.

Ancak bu bildirimlerin belirli periyotlar da hem işverene hem de Bakanlığa bildirilmesi önem arz etmekle birlikte yine aynı madde de belirtilen "Çalışanın ölümü veya maluliyetiyle sonuçlanacak şekilde vücut bütünlüğünün bozulmasına neden olan iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde ihmali tespit edilen işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanının yetki belgesi askıya alınır." denilmektedir. Oysa iş kazası veya meslek hastalıklarının iş güvenliği uzmanları tarafından daha önce işverene bildirilmiş olması halinde sorumluluk ve yükümlülük işverene aittir.

Bu kanun teklifi ile yukarıda belirtmiş olduğum olumsuzlukların önüne geçilerek maden sektöründe taşeronlaşma uygulamasının sonlandırılması ve 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 8. Maddesinde yapılacak düzenleme ile bu sorunların önüne geçilip daha düzenli ve sağlıklı bir kontrol mekanizması sağlanmış olacaktır.

22/05/2003 TARİHLİ VE 4857 SAYILI İŞ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- Maden iş kolunda faaliyet gösteren işletmelerde alt işveren marifetiyle işçi çalıştırılmaz.”

MADDE 2- 4857 Sayılı Kanunun 63 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Genel bakımdan çalışma süresi haftada en çok kırkbeş saattir. Aksi kararlaştırılmamışsa bu süre, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine eşit ölçüde bölünerek uygulanır. Tarafların anlaşması ile haftalık normal çalışma süresi, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine, günde onbir saati aşmamak koşulu ile farklı şekilde dağıtılabilir. Bu halde, iki aylık süre içinde işçinin haftalık ortalama çalışma süresi, normal haftalık çalışma süresini aşamaz. Denkleştirme süresi toplu iş sözleşmeleri ile dört aya kadar artırılabilir. Ancak yer altı işlerinde çalışan işçiler için çalışma süresi hafta da en fazla otuzaltı saat olup günlük çalışma süresi altı saatten fazla olamaz.”

MADDE 3- 6331 sayılı İş sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun 8’inci Maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

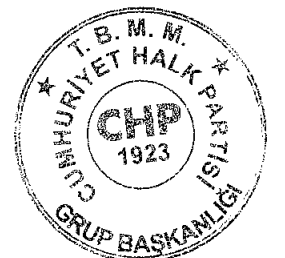
“(2) İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanları; görevlendirildikleri işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili alınması gereken tedbirleri işverene ve Bakanlığın ilgili birimlerine dokuzuncu fıkra da belirtildiği şekilde bildirilir, bildirilen hususlardan hayati tehlike arz eden konular giderilene kadar işverenin belirtilen konu hakkındaki faaliyeti durdurulur.”

MADDE 4- 6331 sayılı İş sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun 8’inci Maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

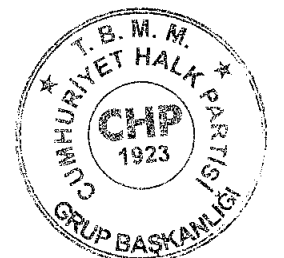
(3) Hizmet sunan kuruluşlar ile işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanları ve işveren, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin yürütülmesindeki ihmallerinden dolayı, Bakanlığa karşı sorumludur.

MADDE 5- 6331 sayılı İş sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun 8. Maddesinin dördüncüsü fıkrası “meydana gelmesinde “ ibaresinden sonra gelmek üzere “İşyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanının daha önce işverene ve Bakanlığa bildirimde bulunmaması halinde ihmali tespit edilen işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanının yetki belgesi askıya alınır.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 6- 6331 Sayılı Kanun’un 26. Maddesinin b, c, ç, d, e, f, g, ğ, h, ı, j, k, l,m, bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

- b) 6'ncı maddesinin birinci fıkrası gereğince belirlenen nitelikte iş güvenliği uzmanı veya işyeri hekimi görevlendirmeyen işverene görevlendirmedeği tespit edildiğinde uyarı uygulanır. Birinci uyarıda işverenin iki gün faaliyetlerini durdurma cezası, İşveren yükümlölüklerini yerine getirmemeye devam ederse işverenin faaliyetleri bu yükümlölüklerini yerine getirene kadar durdurulur. 6'ncı maddenin (b), (c), (d) bentlerinde belirtilen yükümlölükleri yerine getirmeyen işverene de aynı hükümler uygulanır.
- c) 8'nci maddesinin birinci ve altıncı fıkralarına aykırı hareket eden işverene her bir ihlal için, görevi yerine getirmesi kısıtlanan iş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının maaşının 10 katı ceza uygulanır.
- ç) 10'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre risk değerlendirmesi yapmayan veya yaptırmayan işverene, bu maddenin (b) fıkrasındaki hükümler aynen uygulanır.
- d) 11 ve 12'nci maddeleri hükümlerine aykırı hareket eden işverene, bu maddenin (b) fıkrasında belirtilen hükümler aynen uygulanır.
- e) 16'ncı maddesinde belirtilen yükümlölükleri yerine getirmeyen işverene, bilgilendirilmeyen her bir çalışan için, en düşük ücretle çalışan personelinin maaşının beş katı ceza uygulanır. Bu ceza işverenin yükümlölüklerinin yerine getirmedeği tespit edildiğinde her seferinde iki katı arttırılarak uygulanır.
- g) 16'ncı maddesinde belirtilen yükümlölükleri yerine getirmeyen işverene, bilgilendirmesi yapılmayan her bir çalışan için ,en düşük ücretle çalışan personelinin maaşının beş katı ceza uygulanır. Bu ceza işverenin yükümlölüklerinin yerine getirmedeği tespit edildiğinde her seferinde iki katı arttırılarak uygulanır.
- ğ) 17'nci maddesinin bir ila yedinci fıkralarında belirtilen yükümlölükleri yerine getirmeyen işverene, her bir çalışan için ,en düşük ücretle çalışan personelinin maaşının beş katı ceza uygulanır. Bu ceza işverenin yükümlölüklerinin yerine getirmedeği tespit edildiğinde her seferinde iki katı arttırılarak uygulanır.
- h) 18'inci maddesinde belirtilen yükümlölükleri yerine getirmeyen işverene her bir aykırılık için ayrı ayrı beşbin Türk Lirası,
- ı) 20'nci maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında belirtilen yükümlölükleri yerine getirmeyen işverene beşbin Türk Lirası, üçüncü fıkrasında belirtilen yükümlölükleri yerine getirmeyen işverene uyarı cezası ile birlikte onbin Türk Lirası,
- j) 23'üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen bildirim hükümlerini yerine getirmeyen yönetimlere onbin Türk Lirası,
- k) 24'üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda, ölçüm, inceleme ve araştırma yapılmasına, numune alınmasına veya eğitim kurumları ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin kontrol ve denetiminin yapılmasına engel olan işverenin faaliyetleri yükümlölüklerini yerine getirene kadar Bakanlıkça durdurulur.

1) 25 inci maddesinde belirtilen yükümlölüklerle göre işyerinin bir bölümünde veya tamamında verilen durdurma kararına uymayarak durdurulan işi yönetmelikte belirtilen şartları yerine getirmeden devam ettiren işveren konu ile ilgili faaliyetlerinden men edilerek el çektilir. Altıncı fıkrasında belirtilen yükümlölükleri yerine getirmeyen işverene ihlale uğrayan her bir çalışanın maaşının 10 katı Türk Lirası, aykırılığın devam ettiğı her ay için aynı miktar,

m) 29 uncu maddesinde belirtilen; büyük kaza önleme politika belgesi hazırlamayan işveren, güvenlik raporunu hazırlayıp Bakanlığın değerlendirmesine sunmadan işyerini faaliyete geçiren, işletilmesine Bakanlıkça izin verilmeyen işyerini açan veya durdurulan işyerinde faaliyete devam eden işverene de (L) bendinin ilk fıkrasındaki hüküm uygulanır.

MADDE 7-Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer

MADDE 8- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

